

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ГРОМАДСЬКА СПІЛКА «ХАРКІВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ КОНСОРЦІУМ»
КЗ «ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ»
КВНЗ «ХАРКІВСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»
ХАРКІВСЬКИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«НАРОДНА УКРАЇНСЬКА АКАДЕМІЯ»
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ імені Г. С. СКОВОРОДИ

Освіта збереже Україну!

Матеріали І Всеукраїнських Прокопенківських читань

(10 червня 2022 року)

м. Харків

Головний редактор:

БОЙЧУК Юрій – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, ректор ХНПУ імені Г. С. Сковороди.

Редакційна колегія:

АСТАХОВА Катерина – доктор історичних наук, професор, ректор Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія»;

БЄЛОВА Людмила – доктор соціологічних наук, професор, директор ННІ «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, президент громадської спілки «Харківський університетський консорціум»;

БАШКІР Ольга – доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки, голова РМУ ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

БЕРЕЖНА Світлана – доктор філософських наук, професор, проректор з наукової, інноваційної і міжнародної діяльності ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

ГОЛОБОРОДЬКО Костянтин – доктор філологічних наук, професор, декан українського мовно-літературного факультету імені Г.Ф. Квітки-Основ'яненка ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

ДОВЖЕНКО Тетяна – доктор педагогічних наук, професор, декан факультету початкового навчання ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

ЛУК'ЯНОВА Лариса – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, директор Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України;

ПОКРОЄВА Любов – кандидат педагогічних наук, доцент, ректор КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»;

ПОНОМАРЬОВА Галина – доктор педагогічних наук, професор, ректор КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»;

ПОНОМАРЬОВА Наталія – доктор педагогічних наук, професор, декан фізико-математичного факультету ХНПУ імені Г. С. Сковороди ;

ЦАПКО Алла – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

ЧЕРНІКОВА Інна – кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри історії України ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

ШАПОВАЛОВА Олена – начальник редакційно-видавничого відділу ХНПУ імені Г. С. Сковороди.

*Затверджено редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
(протокол № 6 від 15 червня 2022 року)*

Освіта збереже Україну! : матеріали І Всеукраїнських Прокопенківських читань, Харків, 10 черв. 2022 р. / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди ; [редкол.: Ю. Д. Бойчук (голов. ред.) та ін.]. – Харків, 2022. – 399 с.

У збірнику відображено тези І Всеукраїнських Прокопенківських читань, присвячених ушануванню пам'яті доктора педагогічних наук, професора, академіка Національної академії педагогічних наук України, заслуженого працівника народної освіти України, Почесного громадянина м. Харкова Прокопенка Івана Федоровича. Він містить роздуми і спогади, пов'язані з постаттю великого педагога сучасності, його думками про націєтворчу місію Вчителя, роль педагогічних університетів як унікальних освітньо-виховних і культурно-духовних центрів підготовки вчителів.

Матеріали стануть у пригоді науковцям, учителям, докторантам, аспірантам, викладачам закладів вищої освіти, практичним працівникам у галузі освіти.

ЗМІСТ

ІВАН ФЕДОРОВИЧ ПРОКОПЕНКО – ГРОМАДЯНИН, ПАТРІОТ, УЧЕНИЙ, ПЕДАГОГ,
МЕНЕДЖЕР

Бойчук Ю.Д.12

ДО ПИТАННЯ ПРО СУТНІСТЬ АНДРАГОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГІЧНОГО
ПЕРСОНАЛУ У СФЕРІ ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ

Аніщенко О.В.24

РЕКТОРСЬКИЙ КОРПУС ХАРКІВЩИНИ «ЕПОХИ ПРОКОПЕНКА»

Астахова К.В.30

ПРОКОПЕНКО І СКОВОРОДА – ДВА «ПЕРШОРОЗУМИ» СВОЄЇ ЕПОХИ

Бакай С.Ю.35

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГІЧНОГО ПЕРСОНАЛУ ДЛЯ
РОБОТИ З ДОРΟΣЛИМИ

Баніт О.В.42

ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ ПРИ
ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ «ІНФОРМАТИЗАЦІЯ У СФЕРІ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я»

Батюк Л.В.46

ПІДГОТОВКА ОСВІТЯНСЬКОЇ ЕЛІТИ ЯК ЧИННИК НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ
СУЧАСНОЇ ДЕРЖАВИ

Безрук О.О.50

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДІ В ПЕДАГОГІЧНІЙ СПАДЩИНІ
І.Ф. ПРОКОПЕНКА

Бережна С.В., Чернікова І.В.53

УЧИТЕЛЬ, ВЧЕНИЙ І ГРОМАДСЬКИЙ ДІЯЧ – ІВАН ФЕДОРОВИЧ ПРОКОПЕНКО

Бондар В.І.59

КОРДОЦЕНТРИЗМ ПЕДАГОГІЧНОГО СВІТОГЛЯДУ ІВАНА ПРОКОПЕНКА І ГРИГОРІЯ
СКОВОРОДИ

Боярська-Хоменко А.В., Ворожбіт-Горбатюк В.В., Собченко Т.М.61

УГОРСЬКЕ МОВОЗНАВСТВО ТА ЙОГО ЗНАЧЕННЯ В ІСТОРІЇ КУЛЬТУРИ ЗАКАРПАТТЯ

Вароді Н.Ф.64

ТВОРЧІ ПРОЄКТИ У ВИЩІЙ ПЕДАГОГІЧНІЙ ОСВІТІ

Веприк С.А., Шакуров Є.О.69

DYNAMIC GEOMETRY AS AN INTEGRAL COMPONENT OF ELITE MATHEMATICS
TEACHERS TRAINING

Vodolazhenko A. V.73

ІМІДЖ ЗАКЛАДУ І РЕПУТАЦІЯ ПЕДАГОГА-ДОСЛІДНИКА

Вольянська С.Є., Луценко Л.В., Коноваленко В.В.79

ТВОРЧІ ПРОЄКТИ У ВИЩІЙ ПЕДАГОГІЧНІЙ ОСВІТІ

Веприк С.А.

доцент кафедри інформатики

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

м. Харків, Україна, e-mail: vepryk.sa@gmail.com

Шакуров Є.О.

викладач кафедри інформатики

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

м. Харків, Україна, e-mail: shakurov82@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.6915531>

Інноваційні процеси, які відбуваються в освіті України, зумовлюють впровадження в зміст діяльності вищої школи нових технологій, спрямованих на розвиток мотивації студентів до навчання, активне залучення студентів до творчої діяльності, підвищення їхньої самостійності. Це вимагає від кафедр закладів вищої освіти застосування більш дієвих методів освітнього процесу, пошук шляхів організації освітнього процесу, за яких студенти можуть отримати реальний результат, який матиме для них практичне значення. Одним із таких шляхів є участь у різноманітних проєктах, ідеї яких реалізуються в освітній і навчальній практиці як універсальний засіб для розвитку творчої самостійності людини, забезпечення зв'язку знань із життям, із працею, із наукою. Слід зазначити, що останнім часом збільшується увага до організації проєктної роботи у вищій школі, що передусім пов'язано з необхідністю навчання фахівців працювати в команді над одним проєктом.

Особливу роль проєктної діяльності вбачаємо в педагогічному університеті, зважаючи на необхідність формування в майбутніх учителів умінь організації проєктів зі школярами в майбутній професійній діяльності. Передусім це потребує проходження студентами всіх етапів реалізації проєкту – від його постановки, визначення мети і завдань до реалізації окремих етапів, оцінювання й рефлексії.

Специфіка організації проєктів в освіті не є новою проблематикою в педагогічній науці. Науковцями проєкт розглядається як вид діяльності, що синтезує в собі елементи різних форм діяльності: ігрової, пізнавальної, ціннісно-орієнтаційної, перетворювальної, професійно-трудової, комунікативної, навчальної, теоретичної, практичної тощо. Проєкт може розглядатися як зміст і метод навчання, як форма організації навчального процесу, а робота над проєктом може застосовуватись в аудиторній і позааудиторній роботі, орієнтований на досягнення цілей самих студентів і формує значну кількість навчальних і життєвих компетентностей, формує досвід, може бути основою професійних курсів [2, 3].

З аналізу теоретичних положень та практичного досвіду науковців щодо питань визначення типів проєктів дослідники пропонують різні критерії щодо їх класифікації. Наприклад, відповідно до класифікації українського дослідника О. Пехоти, проєкти можна розрізняти за певними критеріями [1, 2]: за домінантною в проєкті, за предметнозмістовим напрямком, за кількістю учасників, за географією проєкту, за терміном виконання. Звідси виникає безліч типів проєктів. Але особливе місце серед цих типів посідають практичні, творчі та дослідницькі проєкти, які потребують добре обміркованої структури, визначеної мети, актуальності предмета дослідження для всіх учасників, соціальної значущості, продуманості методів, у тому числі експериментальних методів обробки результатів.

На наш погляд, успішність проєкту значним чином залежить від вибору тематики, яка має бути:

- цікавою для конкретних студентів з їхніми реальними інтересами, проблемами, рівнем наявних знань та умінь;
- актуальною й оригінальною – добре, щоб у результаті реалізації проєкту студенти здобули знання й уміння, затребувані в професії.

Крім того, результат проєкту повинен мати практичне значення для кожного учасника.

Студенти спеціальності 014 Середня освіта (інформатика) фізико-

математичного факультету Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди долучаються до проєктної діяльності в рамках інформатичних дисциплін. Так, у процесі викладання курсу «Комп'ютерні мережі» студентам було запропоновано реалізувати проєкт з продумування дизайну та змісту вебсайту для власного освітнього бізнесу; у курсі «Основи мікропроцесорної техніки» майбутнім учителям запропонували визначити функціональні можливості роботів, потрібних для освітнього процесу, створити і запрограмувати їхню роботу.

Основне в роботі над проєктом є зацікавленість і самостійність студентів, яка підпорядкована таким спланованим етапам творчої роботи над проєктом: 1) конкретизація тематики, визначення проблем (визначення завдань, які впливають із тематики дослідження); 2) висунення гіпотез розв'язання проблеми та пошуку можливих шляхів вирішення завдань; 3) обговорення шляхів реалізації проєкту; 4) розподіл завдань між учасниками проєктної групи; 5) аналіз і корекція отриманих результатів; 6) формулювання підсумків; 7) захист і представлення проєкту.

На нашу думку, діяльність студентів над творчими проєктами передбачає отримання двох результатів: зовнішнього та внутрішнього. Зовнішній результат можна побачити, усвідомити, застосувати на практиці. Внутрішній – безцінний досвід діяльності, який стане особливим надбанням майбутнього вчителя, об'єднанням знань, умінь, компетенцій та цінностей. У процесі роботи над проєктом майбутні вчителі навчаються самостійно мислити, знаходити та вирішувати проблеми, залучати знання з різних галузей, навчаються передбачати результати та можливі наслідки власної діяльності, працювати в команді. Крім того, ще під час навчання студенти набувають досвіду вирішення реальних проблем з огляду на майбутнє самостійне професійне життя.

ЛІТЕРАТУРА

1. Переверзев Л. Проектный подход и требования к учителю. *Дайжест педагогических идей та технологий «Школа–парк»*. 2003. №2. С. 26–28.

2. Освітні технології : навч.-метод. посіб. / О.М. Пехота та ін.; за ред. О.М. Пехоти. ІС : Вид-во А.С.К., 2003. 255 с.
3. Жуковський І. Проект – гарант совместных действий. *Шлях освіти*. 2003. №3. С. 60–64.
4. Веприк С. А. Постановка задачі як інструмент формування і розвитку критичного мислення учнів. *Засоби навчальної та науково-дослідної роботи* : зб. наук. пр. Х : ХДПУ, 2000. Вип. 13. С. 166–174.
5. Олефіренко Н. В., Носова В. В. Формування навичок ефективної співпраці учасників під час реалізації STEM-проектів. *Науковий вісник ужгородського університету*. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота». № 2(49). 2021. URL: <https://doi.org/10.24144/2524-0609.2021.49.124-128>.